

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Народна депутатка
Олена ШУЛЯК.

Зміни в законодавстві з 1 листопада
Житло, отримане за програмою «ЄВідновлення», не можна продавати п'ять років

▶ СТОР. 4

Завдячуючи Нідерландам

▶ СТОР. 6

Незабаром може розпочатися підготовка наших пілотів у Румунії

Незламні діти

Аби про маленьких лицарів нації дізналися на всіх континентах

▶ СТОР. 7

№ 219 (8236)

СЕРЕДА, 1 ЛИСТОПАДА 2023 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Чернігів: місія ЮНЕСКО оцінює наслідки російської агресії

Володимир Зеленський зустрівся з американськими конгресменами

Президент України Володимир Зеленський прийняв двопартійну делегацію Палати представників Конгресу Сполучених Штатів Америки у складі Джеймса Френча Гілла, Майкла Квіглі та Стівена Лінча. Глава держави наголосив, що такі візити солідарності є потужним сигналом підтримки нашої країни та всього українського народу з боку США. Це особливо важливо напередодні зими, коли держава-агресор планує продовжити ракетний терор українських міст та об'єктів критичної інфраструктури.

▶ СТОР. 6

Вбивали без ліку, у приречених видурювали сімейні коштовності

У Національному музеї Голодомору-геноциду ще один експонат став доступним для відвідувачів в аудіоформаті. Це автобіографічний роман учителя фізики з Боярки Лавра Нечипоренка «33-й рік».

«При створенні аудіоверсії ми насамперед керувалися бажанням ознайомити аудиторію з розповіддю людини, яка стала свідком багатьох злочинів комуністичного режиму советського союзу, яка сама зазнала репресій, чий рідні були безпосередніми очевидцями Голодомору. Спогади написані у 1960-х роках, але вже тоді Лавро Нечипоренко розглядав дії комуністів як такі, що були спрямовані на знищення української культури, мови, ідентичності, тобто як злочин геноциду», — зазначають у музеї.

▶ СТОР. 8

Фронт

На Лимано-Куп'янському напрямку окупанти зосередили чверть своїх сил

У ніч на 31 жовтня росія завдала комбінованого повітряного удару по території України, використовуючи тактичну авіацію, ракети та «шахеда». Загалом протягом минулої доби (дані на 31.10) ворог завдав 7 ракетних та 90 авіаційних ударів, здійснив 82 обстріли з реактивних систем залпового вогню по позиціях наших військ та населених пунктах. Внаслідок російських терористичних атак є загиблі та поранені серед цивільного населення. Руйнувань та пошкоджень зазнали приватні житлові будинки та інша цивільна інфраструктура.

▶ СТОР. 8

Фото Юрія ПЕРЕБАСА.

У Чернігові розпочала роботу місія ЮНЕСКО. Протягом цього тижня вона оцінюватиме пошкодження, завдані пам'яткам культурної спадщини міста в результаті російських ракетних атак. Найбільш відомим об'єктом культури міста серед пошкоджених росіянами є обласний академічний

музично-драматичний театр імені Тараса Шевченка. Проте постраждали також і П'ятницька, Феодосіївська та Катерининська церкви, Антонієві печери, практично знищена обласна бібліотека для юнацтва у старовинній будівлі Музею українських старожитностей.

▶ СТОР. 6

ПОДІЇ

Укомплектовують групи для боротьби з «шахедами»

На Миколаївщині готують групи для боротьби з ворожими дронами.

Для виконання цього завдання ОВА передала військовим 39 нових пікапів Mitsubishi L200. Про це на брифінгу розповів начальник Миколаївської ОВА Віталій Кім.

Він подякував усім, хто донатив на повне укомплектування мобільних груп та підтримує військових. «Сьогодні ми звітуємо про збір на 12 мільйонів гривень. Усе обладнання попередньо було погоджено з військовими, наразі всі екіпажі укомплектовані. Це тепловізійні приціли, кріплення, турелі, планшети, зарядні пристрої, лазерні указки, прожектори та багато іншого».

У процесі закупівель багато продавців робили суттєві знижки, і вдалося заощадити майже 2,5 мільйона гривень. Ці кошти найближчим часом підуть на придбання FPV-дронів, які нищитимуть ворога на Південному напрямку, інформує наш власкор Олена ІВАШКО.

Школярі та студенти — в обрладі

Сумські старшокласники та студенти молодших курсів університетів предметно ознайомились із роботою обласного представницького органу. У обрладі вони провели три дні, протягом яких зробили чимало цікавих відкриттів. Зокрема, для молоді стало одкровенням, що депутати місцевих рад працюють без зарплати, деякі важливі рішення не можуть прийняти по кілька місяців та нерідко змушені домовлятися з очевидних питань, бо представляють різні політичні сили.

Молоді люди поділилися на кілька «фракцій» та взяли участь у діловій грі. З'ясувалося, що досягти консенсусу в деяких питаннях, які здаються надзвичайно простими і зрозумілими, насправді нелегко, бо майже скрізь є несподівані підводні течії. Та, незважаючи на все, депутат має голосувати «за» чи «проти», виходячи з інтересів своїх виборців. Голова обрлади Віктор Федорченко висловив сподівання, що хтось із юних гостей колись обов'язково буде обраний депутатом, і перше знайомство з роботою представницького органу стане йому в пригоді, передає наш власкор Володимир ЧЕРНОВ.

КОРОТКО

■ Колектив Хмельницької атомної станції долучився до ліквідації наслідків ракетної атаки у Шепетівському районі. Енергетики надали будівельні матеріали для ремонту осель. Люди отримують плівку, плити, покрівельний профнастил, цвяхи тощо, повідомляє наш власкор Ірина КОЗАК.

■ Мер Відня Міхаель Людвіг передав для Одеси п'ять реанімооблів, які вже прибули до міста. Автівки поповнять парк Одеського обласного центру екстреної медичної допомоги і медицини катастроф, довідалася Ольга ПОНОМАРЬОВА.

■ У Рокитнівській музичній школі, що на Рівненщині, провели благодійний концерт на підтримку Збройних Сил України. Зібрані під час заходу 10 тисяч гривень передадуть 95-й окремій парашутно-десантній бригаді, де служить житель громади, випускник школи Валерій Гусак, інформує Юлія КУШНІР.

Більше від «Голосу України»: <http://www.facebook.com/GolosUkrainy>; <http://t.me/GolosUkrainy>

Обговорили ситуацію на полі бою та військове співробітництво

У межах робочого візиту до Кенії Перший віцепікер Олександр Корнієнко зустрівся з Міністром оборони країни Аденою Дуале.

Сторони обговорили поточну ситуацію в Україні, зокрема, на полі бою, та співробітництво у військовому контексті. У зустрічі також взяв участь генерал-лейтенант Джон Мвангі, який у квітні 2022 року представляв країну під час «Рамштайну».

«Важливо, що Кенія є однією із чотирьох африканських країн, які приєдналися до оборонної контактної групи з Україною», — наголосив Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко.

Водночас він зауважив, що для захисту свободи Україна потребує постій-

ного постачання військової техніки та боєприпасів. «Завжди є потреби. Цінуємо будь-яку допомогу у цей час, яка є одним із основного для справедливої Перемоги й миру», — зазначив Олександр Корнієнко.

Також Перший віцепікер акцентував про готовність активізувати військово-технічне співробітництво між Україною та Кенією. «Беручи до уваги унікальний бойовий досвід українських бійців проти російської армії, потенційними сферами співпраці між нашими державами можуть бути військові навчання та обмін досвідом», — додав він.

Сторони також предметно обговорили співпрацю у напрямі дронів та їхніх технологій.

ДОВІДКОВО

30—31 жовтня Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко перебував з робочим візитом у Республіці Кенія.

Програмою візиту передбачено низку двосторонніх зустрічей Першого віцепікера Олександра Корнієнка з кенійськими політиками та парламентаріями.

До складу делегації також входить членкиня Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Ольга Руденко.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

Фото: rada.gov.ua

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Захистити та повернути з тимчасово окупованих територій дітей, що позбавлені батьківського піклування

На спільному засіданні трьох підкомітетів (у справах сім'ї та дітей Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики; з питань прав людини та антидискримінації Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин; з питань соціального захисту дітей, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України з 2014 року, Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів) обговорили питання повернення із тимчасово окупованих територій України дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, і питання соціальних виплат на таких дітей.

Головувала на засіданні очільниця профільного підкомітету Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Тетяна Скрипка. У зустрічі також взяли участь народні депутати України Тетяна Циба, Неллі Яковлева, Павло Сушко, Андрій Боблях, Олександр Божков, віцепрем'єр-міністр — міністр з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Ірина Верещук, міністр соціальної політики Оксана Жолнович, представниця Уповноваженого Верховної Ради з прав людини Ірина Суслowa, представники Міністер-

ства соціальної політики, Національної соціальної служби України, Національної поліції України та ін.

Темою обговорення стало питання виплат на дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, їхнім опікунам, піклувальникам, батькам-вихователям, прийомним батькам та іншим законним представникам у разі їх перебування на тимчасово окупованій території України, території рф. Крім того, розглянули питання щодо механізму повернення статусних дітей на підконтрольну територію України.

«За оперативною інформацією регіональних органів влади на тимчасово окупованій території України перебуває понад 3 тисячі статусних дітей. За цих умов Україна продовжує виконувати свої зобов'язання не лише щодо статусних дітей, вона забезпечує громадянам на тимчасово окупованій території України виплати пенсій, соціальних допомог, заробітної плати для вчителів та медичних працівників тощо. Центральні органи виконавчої влади звертають увагу на нерегульованість на законодавчому рівні питань та алгоритмів дій між правоохоронними органами, представниками влади й цивільними особами у разі, коли опікуни, піклувальники, батьки-вихователі, прийомні батьки, інші законні представники статусних дітей відмовляються переїжджати на підконтрольну територію України, отримали російське громадянство, є колаборантами, отримують кошти від рф», — розповіла Т. Скрипка.

Водночас Т. Скрипка та інші учасники засідання наголосили, що акцент має бути саме на напрацюванні алгоритмів повернення статусних дітей, а виплати на них не мають припинятися. «На мою думку, ключове питання нашого сьогоднішнього обговорення має полягати не тільки в соціальній складовій, а й у розумінні подальшої стратегії реінтеграції людей, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях. Після деокупації наших територій ці люди повинні реінтегруватися до складу України. І чи не призведе позбавлення соціальних виплат до негативних наслідків у цих процесах?» — прокоментувала голова підкомітету з питань прав людини та антидискримінації Неллі Яковлева.

Очільниця підкомітету з питань соціального захисту дітей, постраждалих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України з 2014 року, Тетяна Ци-

ба звернула увагу, що для забезпечення державною підтримкою українських дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на ТОТ, не менш важливою є верифікація.

Так, на засіданні йшлося, що з частиною законних представників дітей не вдається встановити контакт. «Інше питання — як держава має діяти, якщо ми не знаємо, в яких умовах перебувають ці діти, чи порушуються їхні права, що відбувається з батьками-вихователями, якщо вони не виходять на зв'язок», — сказала представниця Уповноваженого Верховної Ради з прав людини Ірина Суслowa. Нині пошуком цих дітей займається Національна поліція України.

Учасники засідання ухвалили рішення звернутися до Міністерства соціальної політики стосовно внесення змін до нормативно-правових актів щодо розірвання

договору із законними представниками статусних дітей, якщо такі представники відмовляються від повернення на територію, підконтрольну Україні. Також буде надіслано звернення до Національної поліції України з проханням надавати інформацію про стан пошуку дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, законні представники яких не виходять на зв'язок з державними органами України та органами місцевого самоврядування.

Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики звернеться до Кабінету Міністрів України з проханням вжити невідкладних заходів і активізувати роботу в організації вирішення питання повернення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на підконтрольну Україні територію.

За повідомленням прес-служби Апарату Верховної Ради України.

Співпраця задля зміцнення захисту соціальних прав

Голова Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Галина Третякова, заступник голови Вадим Струнечник та член комітету Тарас Тарасенко зустрілися з високими представниками Офісу Ради Європи в Україні на чолі з головою Офісу Мачей Янчак.

Зустріч відбулася в межах співпраці сторін у питаннях реалізації та дотримання соціальних прав в Україні в умовах війни та поствоєнного періоду, повідомили «Голосу України» в комітеті.

Галина Третякова висловила щиру вдячність усім міжнародним партнерам та донорам за підтримку спроможності України виконувати соціальні зобов'язання держави перед громадянами, попри великі широкомасштабного воєнного вторгнення росії на територію нашої держави, яке

триває вже 20 місяців. Також вона розповіла представникам Офісу Ради Європи в Україні про вектори розвитку соціальної політики та питання, які потребують вирішення.

Наразі, за її словами, дії української влади зосереджені на подоланні проблеми зростання бідності в Україні та падінні доходів домогосподарств; розробці демографічної (рівень народжуваності наразі становить 0,8%); міграційної політики та створення умов, які сприятимуть поверненню українців з-за кордону.

Крім того, увага приділяється забезпеченню якісного супроводу в процесі реабілітації та адаптації демобілізованих військовослужбовців в усі сфери цивільного життя; відновленню функціональних можливостей людини після отримання інвалідності; захисту прав працюючого населення; розвитку постіндустріальних робочих місць.

У полі зору й питання щодо створення та розвитку домашніх економік (мікробізнес без відкриття ФОП), розвитку інфраструктури отримання часткової додаткової кваліфікації (нині працює 29 кваліфікаційних центрів) з подальшим працевлаштуванням на наявних робочих

місцях, забезпечення прав та найкращих інтересів дитини (в тому числі щодо повернення в Україну дітей, які були насильно депортовані з рідної землі), розв'язання проблеми заборгованості за судовими рішеннями.

Учасники зустрічі обговорили напрями нішньої співпраці задля зміцнення захисту соціальних прав в Україні. В Офісі Ради Європи впевнені, що поточна криза, викликана повномасштабною агресією рф проти України, не повинна мати наслідком зменшення обсягу захисту прав, визнаних Європейською соціальною хартією, як всередині України, так і за її межами.

Офіс Ради Європи в Україні також підтримує необхідність зміни філософії суспільних відносин у сфері соціальної політики України — переходу від механізму соціальних виплат до розвитку системи соціальних послуг, які допоможуть людям отримати економічну незалежність. Тому важливо прийняти новий Соціальний кодекс, концепція якого вже напрацьована, зокрема й за сприяння проекту РЄ. Рада Європи також підтримує законодавче врегулювання питання працевлаштування осіб з інвалідністю в Україні. У комітеті висловили сподівання на комунікаційну підтримку складних реформ у соціальній сфері України.

Народні депутати висловили щиру вдячність Офісу Ради Європи в Україні за вклад у захист соціальних прав українців та підтримку нашої держави на шляху до членства в Європейському Союзі.

З боку Офісу Ради Європи в Україні участь у зустрічі взяли також керівниця проекту Ради Європи «Посилення соціального захисту в Україні» Сюзанна Мнацаканян, спеціалістка проекту Ради Європи «Посилення соціального захисту в Україні» Ірина Остапа, асистент проекту Ради Європи «Посилення соціального захисту в Україні» Юрій Векленко та комунікаційниця Офісу Ради Європи в Україні Оксана Тотовицька.

Вл. інф.

Зустріч із делегацією Комітету Європарламенту з регіонального розвитку

Відбулася спільна зустріч голів комітетів Верховної Ради з делегацією Комітету Європарламенту з регіонального розвитку.

У заході взяли участь: голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Мережко, голова Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Олена Шуляк, голова Комітету з питань антикорупційної політики Анастасія Радіна, перший заступник голови Комітету з питань інтеграції України Вадим Галайчук, а також голови підкомітетів Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Олександр Аліксійчук та Віталій Безгін (на знімку).

ред вступом нових держав, парламентського контролю, розвитку місцевих громад та територій, транскордонному співробітництві, а також розвиткові проєктів у сфері інфраструктури та енергетики.

Голова комітету Олександр Мережко під час обговорення звернув увагу на важливість

зміцнення взаємодії в рамках Спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС з метою протидії спільним загрозам та поширення практики конфіскації російського майна на користь України в державах—членах ЄС, а також наголосив, що Україна успішно реалізує реформи, протидіючі

російській збройній агресії, та майбутнє членство в Євросоюзі є питанням виживання для України в сучасних реаліях.

За повідомленням прес-служби Апарату Верховної Ради України.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Система кіберзахисту має відповідати сучасним загрозам

Парламент працює над посиленням правової бази у сфері боротьби з кіберзлочинами

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Війна з російською федерацією точиться не лише на полі бою, а й у кіберпросторі. За інформацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, ми постійно зазнаємо масштабних DDoS-атак, а також з боку країни-агресора розповсюджують шкідливі програмне забезпечення, здійснюються фішингові розсилки та інші «прояви війни» в кіберпросторі.

«Численні кібератаки мають на меті підірвати національної безпеки України, насамперед шляхом здійснення спроб заподіяти шкоду державним інформаційним ресурсам та об'єктам критичної інфраструктури», — наголошується в пояснювальній записці до проєкту закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо невідкладних заходів посилення спроможностей із кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та об'єктів критичної інформаційної інфраструктури (№ 8087).

Згідно з положеннями Стратегії кібербезпеки України, затвердженої Указом Президента ще в серпні 2021 року, цей напрям є одним із пріоритетів у системі національної безпеки.

Серед передумов та чинників, що формують загрози, в цьому документі називаються:

► **недостатність нормативно-правової бази, а також її застарілість у сфері захисту інформації;**

► **відсутність у значній частині державних органів відповідних структурних підрозділів, необхідного кадрового забезпечення та належного контролю за кіберзахистом, а також фінансування цих робіт за залишковим принципом;**

► **відсутність механізмів розкриття інформації про вразливості в умовах динамічної цифровізації всіх сфер державного управління та життєдіяльності держави;**

► **невідповідність сучасним вимогам рівня підготовки та підвищення кваліфікації фахівців, зокрема неефективні меха-**

нізми їх стимулювання до роботи в державному секторі;

► **незавершеність заходів з упровадження організаційно-технічної моделі кіберзахисту, яка відповідатиме сучасним загрозам;**

► **недостатня захищеність від кібератак державних інформаційних ресурсів та об'єктів критичної інформаційної інфраструктури тощо.**

З огляду на всі ці зауваження та враховуючи нагальну потребу в посиленні кіберзахисту державних інформаційних ресурсів і об'єктів критичної інформаційної інфраструктури, й було розроблено зміни до чинного законодавства.

Експерти зазначають, що особливо активні штурми в кіберпросторі фіксувалися ще до початку повномасштабного вторгнення. Ось яку інформацію подавали рік тому на сайті АрміяІнформ: «Щоб розуміти рівень активності агресора в кіберпросторі, варто звернутися до оцінок урядової команди реагування на комп'ютерні надзвичайні події України CERT-UA при Держспецзв'язку, яка протягом шести перших місяців з початку війни проти України (тобто з 24.02.2022 по 24.08.2022) зареєструвала 1123 кібератаки. Окрім наведеної кількості, значна частина атак припала на початок року, ще до широкомасштабного вторгнення. Але вже протягом першого місяця війни Україна зазнала втричі більше кібератак, як порівняти з аналогічним періодом минулого року. Якщо провести їх структурування, то основними напрямками атак хакерів стали

державні органи (260 атак) та структури сектору безпеки і оборони України (154). Відповідно на комерційні організації припало 83 атаки, фінансову сферу — 72».

А от на чому наголошується у свіжому аналітичному звіті Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації: «Перехід від великої кількості деструктивних атак в першому кварталі 2022 року до справжнього агресивного шпигунства, імплантації і вивантаження даних із закріпленням на жертвах та нових операцій інформаційного впливу встановлює високу планку до вимог практичного захисту критичних об'єктів. Адже люди в команді протидії не зазнають «втрата на полі бою», постійно набувають нових навичок завдяки безперервній практиці на нашій інфраструктурі». Експерти прогнозують істотну ескалацію застосування кіберкомпоненту проти нашої країни та всього світу навіть після перемоги України на полі бою.

У Держспецзв'язку зазначають, що в майбутньому зростатимуть складні атаки на наші ланцюжки постачання. Передбачають також ще більший зсув у бік шпигунства. У цьому контексті наголошується, що зловмисники стають вкрай обережними, щоб уникнути викриття. Це змушує їх відмовлятися від запуску саморобного шкідливого програмного забезпечення, яке може підняти тривогу. Натомість вони схильються до використання легітимних інструментів і процесів, ефективніше змішуючись з оточенням, щоб не привертати уваги до своєї діяльності. Попереджають також і про більш комплексні атаки та інструменти з огляду на те, що суб'єкти загрози посилюють складність ланцюжків атак і користуються передови-

ми методиками для створення більш заплутаних сценаріїв. І, безумовно наголошують на збільшенні людей у російській кіберзлочинності та війську. «Ми вже спостерігаємо зростання кількості успішних операцій і кампаній розповсюдження. росія залучає молодь і використовує для її навчання та освіти західні матеріали, готуючи нове покоління мотивованих хакерів, які в майбутньому легко можуть стати суб'єктами кіберзлочинної загрози чи операторами програм-вимагачів».

Ураховуючи це, ухвалення законопроекту № 8087 є дуже нагальним. Тим паче що за основу він уже прийнятий і пройшов усю процедуру підготовки до розгляду в другому читанні. Один із його авторів, народний депутат Олександр Федієнко на своїй сторінці у Фейсбуці зазначає з цього приводу: «У парламенті я завжди намагався взятися за системні важкі реформи, яких взагалі ніколи не було і не робили. Електронні комунікації, хмарні послуги, критична інфраструктура, майбутній закон № 8087 про фундаментальні реформи в кіберпросторі». Водночас парламентарій повідомив, що також працює над новими законопроектом про кіберсили. «Зараз у мене на розгляді є два законопроекти про кіберсили, — пише він. — Обидва мені не подобаються. Але один — це про розбудову системи, а другий — про внесення змін до купи статей чинного законодавства. Будь-які законопроекти, які створюють нову систему через механізм правок до чинного законодавства, я, як правник, не сприймаю. Це як латати ізоляційною стрічкою трубу яка тече, замість того, щоб прокласти нову. Який з'явиться в парламенті? Той який буде саме спрямований на розбудову системи».

Водночас народний депутат зауважує, що спирається на стандарти НАТО та США під час формування кібервійськ у наших реаліях неможливо. І пообіцяв увесь свій досвід застосувати для створення найбільш ефективного законодавства, яке дасть змогу стримувати ворога в кіберпросторі.

Надія СМІАН.

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Якими будуть повоєнні вибори?

Комітет Верховної Ради з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування провів експертне обговорення щодо критеріїв можливості/неможливості проведення виборів/референдумів в Україні у післявоєнний час. Про це у Фейсбуці повідомив народний депутат, член комітету Віталій Безгін.

Багато хто переймається запитанням: чи на часі робота над цим законопроектом? «Безумовно, — наголосив депутат. — Бо йдеться не про вибори зараз, а про дотримання демократичних стандартів і процедур в Україні загальом».

«Очевидно, що після нашої Перемоги на окремих територіях буде впроваджено перехідний період і через безпекові причини буде неможливо провести місцеві вибори. Тож для прозорості процедури, відповідні критерії мають бути зафіксовані на рівні законодавства, а також має бути визначено орган, який ухвалюватиме відповідне рішення, спираючись на інформацію безпекових структур. Наразі домінує позиція, що таким органом повинна стати Верховна Рада», — зауважив політик.

Деякі законодавці напружують увагу щодо шляхів розв'язання майбутніх проблем в частині неможливості проведення виборів під час заходу озвучила народна депутатка Аліна Загоруйко. Загалом, як зазначила народний депутат, усі учасники підтримали ідею необхідності ухвалення відповідного закону. Тож тепер, додала А. Загоруйко, «збираємо пропозиції, будемо їх аналізувати та імплементувати в законопроект, адже питання безпеки є фундаментальним для майбутніх повоєнних виборів в Україні».

«Хочу додати, що такі законодавчі ініціативи потребують максимальної транспарентності та інклюзивності задля того, щоб вони були не тільки легальні, а й легітимні», — констатувала вона.

Упереду жодні закиди щодо закритості процесу, народні депутати зауважили, що обговорюваний документ — це лише робочий варіант майбутнього законопроекту, а робочі матеріали не варто поширювати на широкий загал. Тож публічні консультації обов'язково будуть проведені, але після реєстрації законопроекту в парламенті, пообіцяли вони.

Участь в обговоренні взяли народні депутати України, представники Верховного Суду, Центральної виборчої комісії, Служби безпеки, Міноборони, Нацполіції, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, вітчизняних, міжнародних неурядових організацій, науковці та експерти.

Захід відбувся за сприяння Проєкту Ради Європи «Підтримка демократичних післявоєнних виборів в Україні», який впроваджується в рамках Плану дій Ради Європи для України «Стійкість, відновлення та відбудова» на 2023–2026 роки.

Вл. інф.

Житло, отримане за програмою «єВідновлення», не можна продавати п'ять років

ЗМІНИ В ЗАКОНОДАВСТВІ З 1 ЛИСТОПАДА

З 1 листопада в Україні набуває чинності низка правових норм. Українці, які втратили житло під час війни, зможуть обміняти сертифікати на нову нерухомість. Вимушені переселенці отримуватимуть допомогу однією сумою на всю родину. Жіночих купе у потягах стане ще більше — експеримент показав, що ця послуга затребувана.

Про ці та інші новації листопада — в матеріалах «Голосу України».

З 1 листопада в Україні старує програма компенсації за знищене під час війни майно. Люди, які внаслідок російської агресії втратили квартири чи будинки, отримають житлові сертифікати за програмою «єВідновлення».

«Починає працювати програма компенсації за знищене майно. Можна обрати будь-який тип нерухомості в будь-якому місті. Якщо людина втратила будинок, вона може обміняти сертифікат на квартиру. Або отримати гроші та звести дім на своїй ділянці. Єдина умова — отримане за програмою житло не можна продавати п'ять років. Ми хочемо, щоб люди поверталися в Україну й залишалися тут», — каже голова парламентського Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, очільниця партії «Слуга народу» Олена Шуляк.

На 30 жовтня до комісії місцевого самоврядування, які погоджують надання компенсації та визначають їх суму, українці подали майже п'ять тисяч заяв. Більшість із них — від мешканців Харківської та Київської областей.

«Маємо майже 500 сформованих житлових сертифікатів. У листопаді їх можна буде реалізувати», — зазначає віцепрем'єр-міністр з відновлення України — міністр розвитку громад, територій та інфраструктури Олександр Кубраков.

ЦИТАТА

Олександр КУБРАКОВ, віцепрем'єр-міністр з відновлення України:

«Українці, чиє житло було зруйновано внаслідок російської агресії, зможуть придбати нову квартиру чи будинок. Програма «єВідновлення» дає змогу купити житло на первинному чи вторинному ринку, інвестувати на будь-якому етапі будівництва, скласти кілька компенсацій разом або оплатити з цих грошей частину житла в будь-якому куточку України, крім зони бойових дій та тимчасово окупованих територій».

Дотепер до 200 тисяч гривень отримували власники пошкодженого житла. За ці гроші можна купити будівельні матеріали та замовити послуги з ремонту.

Далі у планах влади — запуск відшкодування для тих громадян, кому на відновлення житла необхідно понад 200 тисяч.

З листопада жіночі купе з'являться у поїздах далекого прямування № 17/18 Харків — Ужгород, № 29/30 Київ — Ужгород, № 3/4 Запоріжжя — Ужгород та № 26/236 Одеса — Рахів. Купити квитки можна в мобільному додатку «Укрзалізниця» за 20 діб. Крім жінок у таких купе можуть їздити діти до 5 років включно. Вартість проїзду не відрізняється від стандартної у вагонах такого ж класу. В «Укрзалізниця» кажуть: пілотний проект продемонстрував, що послуга має попит. Такі купе заповнюються на 93%. За чотири місяці продали 25 тисяч квитків.

Народна депутатка Олена Шуляк: «Відмови у програмі «єВідновлення» трапляються нечасто. В категорії пошкодженого житла відмовляють 14 відсоткам заявників, а в категорії знищеного житла ще менше — 11».

Наприкінці жовтня набули чинності зміни до Правил дорожнього руху. Вони наближають наше законодавство до європейського. На всіх механічних автівках поза населеними пунктами треба вмикати денні ходові вогні або ближнє світло фар не залежно від часу доби та пори року. Досі ця норма діяла з 1 жовтня до 1 травня. Дітей зростом до 150 сантиметрів треба пристігати пасками безпеки. На автомагістралях і дорогах для автомобілів забороняється зупинка на узбіччі, якщо там немає дорожнього знака, який позначає місце для стоянки.

Допомогу для переселенців даватимуть на сім'ю

Внутрішньо переміщені особи, які вперше оформлятимуть допомогу, з 1 листопада матимуть одну виплату на всю родину. Звернутися за нею має одна особа від сім'ї, а не кожен окремо. Їй на рахунок і надходять усі кошти. Сума допомоги не зміниться: три тисячі гривень для осіб з інвалідністю та дітей; дві тисячі — для решти.

Такі оновлені правила зафіксовані в Постанові Кабінету Міністрів № 709 від 11 липня «Деякі питання підтримки внутрішньо переміщених осіб». Нововведення мали набути чинності з 1 серпня. Але уряд відтермінував їх до листопада.

Ще одна новація, про яку йдеться у постанові: допомогу можуть отримати українці, в яких після вимушеного переїзду народилися діти. До цього існувала проблема з грошима на новонароджених — їх реєстрували на новому місці проживання, а отже, вони не вважалися переміщеними особами.

ЦИФРА

36 422

гривні — таку середню вартість квадратного метра встановив уряд. Суму компенсації визначає комісія органу місцевого самоврядування. Враховують характеристики будинку: площу знищеного житла, рік побудови, клас об'єкта та середню вартість квадратного метра на вторинному ринку регіону.

Для переселенців, які оформили допомогу раніше, її автоматично продовжили до кінця січня 2024 року. На виплати можуть розраховувати родини, які мають низький дохід, де є люди з інвалідністю, особи пенсійного віку, троє або більше неповнолітніх та якщо сукупний дохід на одного члена сім'ї не перевищує чотирьох прожиткових мінімумів (прожитковий мінімум для працездатної людини цього річ — 2684 гривні. — Ред.).

Допомогу не призначать, якщо протягом трьох місяців перед зверненням член родини мав істотні витрати чи оплатив послуги на суму від 100 тисяч гривень одним платежем. Не виплачують грошей людям, які відбувають термін у в'язниці, які були засуджені за державну зраду та які повернулися до покинутого місця проживання.

Виплати для ВПО — одна з найбільших державних програм. На цей рік на неї передбачено в держбюджеті 57 мільярдів гривень. Виплати отримують понад 2,6 мільйона переселенців, кажуть у Мінсоцполітики.

Нові будівельні норми: в укритті має бути туалет

З 1 листопада набувають чинності нові державні будівельні норми. Ними керуватимуться під час зведення захисних споруд цивільного захисту, а також під час їх реконструкції.

Ці норми затвердило Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури. Передбачено, що всі укриття мають відповідати стандартам інклюзивності — бути обладнані пан-

В Україні з кінця жовтня можна замовити посвідчення водія з доставкою у Польщу. А з другої половини листопада МВС планує запустити таку ж послугу в Німеччині, Чехії та Італії. Документ замовляють онлайн — в електронному кабінеті водія. «Укрпошта» доставить посвідку за кордон за два тижні. Орієнтовна вартість — 311 гривень власне за посвідчення й 960 гривень за доставку.

дусами для людей з інвалідністю або підйомними пристроями.

Там має бути облаштований щонайменше один туалет загального користування, розрахований на 200 осіб.

У захисних спорудах повинні бути інформаційні вказівники, зокрема для слабозорих та незрячих, контрастне маркування на сходах та порогах.

Мінінфраструктури також розробило Практичний посібник із проектування укриттів у садках та школах, який містить інформацію про типи укриттів, перелік вимог до основних та додаткових приміщень, інклюзивності тощо.

Ірина БУЛАНЕНКО.

Інфографіка
Володимира
ОНОПРИЙЧУКА.

ЦИФРА

167

тисяч житлових будівель зруйнованих внаслідок бойових дій, за попередніми даними обласних військових адміністрацій. З них майже 148 тисяч — приватні будинки; понад 19 тисяч — багатоквартирні.

Прямі збитки від руйнувань та пошкоджень, \$ млрд

55,9
Житлові будівлі

36,6
Інфраструктура

150,5

мільярда доларів — загальна сума прямих збитків, завданих інфраструктурі України через війну з лютого 2022 року по червень 2023-го. Таку оцінку дали експерти проєкту Київської школи економіки «Росія заплатить». Найбільшу частку в загальному обсязі становлять втрати житлового фонду — 55,9 мільярда доларів.

11,4

Активи підприємств, промисловість

8,7
АПК

9,7
Освіта

19,4
Інше

8,8
Енергетика

Допомога та вдячність тим, хто боронить нашу землю

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Народний депутат України Максим Заремський відвідав 10-ту окрему гірську штурмову бригаду, а також інші підрозділи, у яких служать захисники та захисниці із 202-го виборчого округу, котрі боронять наш суверенітет і територіальну цілісність на Донецькому напрямку.

Під час поїдки парламентарій передав військовим чергову свою особисту допомогу — повнопривідний автомобіль ВАЗ 2121 («Нива» 4 x 4) для виконання бойових завдань, а також велику кількість військової амуніції та спорядження, зокрема тепловізор, квадрокоптер DJI Mini 2, монітор NVESTECH 10,1 HD та 10 метрів кабелю з автономним ТЗ.

За словами народного депутата, переданий монітор — автономний, з вбудованою батареєю, яка може працювати до восьми годин. Він спеціально розроблений для тепловізорів PATRIOT, щоб вести спостереження без використання джерел живлення. У ньому є інтерфейс українською мовою, налаштування контрастності, яскравості, налаштування параметрів екрана. Монітор має порт заряджання Туре-С, а також вбудований порт відео під «тюльпан», завдяки якому ви підключаєте кабель і автономно, через екран, ведете спостереження.

Крім того, парламентарій надав нашим воїнам: квадрокоптер тренувальний із камерою WI-FI Drone S89FPV-PRO 4K, час польоту до 20 хвилин, радіус польоту до 150 метрів, кейс плюс окуляри VRBox 2.0; генератор бензиновий SOFI ENERGY PR 3800, 3,5 кВт; бензиновий однофаз-

ний електрогенератор KRAFT & DELE KD109, 1.2кВт | 1200Вт | 12/230В.

Дуже незайми будуть передані Максимом Заремським 50 сухих душів, 6 саперних лопаток, 10 металевих кружок з карабіном, 40 наборів теплих шкарпеток, 10 спальних мішків, 3 тактичні шапки під шлем, 10 пар зимових рукавиць, 10 туристичних сидінь, 20 дощовиків, бе-

руші для сну та від гучних звуків. Також воїнам передано 4050 цвяхів у барабані Makita F-31317 (3,1 x 90 мм) для цвяхозабивних пневмопістолетів, маскувальний костюм — «кікімора» (Geely), нитки Woodland, розмір L-XL до 100 кг, костюм розвідника, маскхалат «кікімора», турнікети, 10 метрів маскувальної сітки «Степ», жилет армійський тактичний AOKALI Outdoor A54 Green

універсальний, маскувальну (захисну) стрічку камуфляжну тактичну, 20 карематів та фут-болки ЗСУ.

Серед іншої, дуже важливої для побутового використання військовими, допомоги народного депутата також є електропила, 5 портативних плит та 10 газових балончиків до них, 10 портативних ліхтариків, дріль ударна, кувалда, набір інструментів, буксирувальний трос, термос.

Крім того, Максим Заремський передав військовим: 5 квадрокоптерів тренувальних з камерою E99 Pro2 Black — дрон 4K FPV з дальністю до 100 метрів, до 30 хвилин польоту, з 2 акумуляторами, складаний тренувальний квадрокоптер Phantom D5H з Wi-Fi камерою BAN, мініпіч, нагрівач, 50 конфорок з твердим спиртом для кемпінгу MAMO 150 мл, 100 хімічних грілок для тіла TakeHOT на 12 годин тепла, маскувальну сітку для авто, бінокль KONUS KONUSARMY, 5 пар тактичних рукавичок для ЗСУ, лебідку Dragon Winch DWM 12000 HD 24 В 5443 кг зі сталевим тросом.

Варто також зазначити, що під час поїздки Максим Заремський вручив захисникам із 202-го округу, які проходять військову службу на Донецькому напрямку, грамоти та ювілейні монети.

Максим Заремський подякував кожному, хто боронить нашу рідну землю, за їхню мужність, відвагу, патріотизм та відданість інтересам України, а також відзначив неоціненний вклад у нашу спільну Перемогу над ворогом, **повідомили у прес-службі народного депутата України.**

Фото надано прес-службою народного депутата.

АКТУАЛЬНО

Гаї заради пам'яті та життя

І через десятки років могутній гай нагадуватиме новим поколінням про мужність та героїзм українських захисників і захисниць.

Ліси заради майбутнього, заради майбутнього Української держави. Саме такі гаї постають у кожній громаді в межах Всеукраїнської акції «Мільйон дерев пам'яті та життя». На підтримку екологічної ініціативи Президента одно- та дворічні саджанці дуба звичайного висадили майже на гектарі Отинійського лісництва філії «Коломийське лісове господарство».

До масштабного заходу долучилися представники Карпатського лісового офісу, Отинійського лісництва та Сопівського шкільного лісництва, працівники райвійськкадрової та **народна депутатка Олена Вінтоняк.**

«Кожне висаджене дерево — це пам'ять про загиблих воїнів, які віддали своє життя за Україну, її незалежність, наш мир і спокій, — зазначила Олена Вінтоняк (на знімку). — І через десятки років могутній ліс нагадуватиме нащадкам про мужність та героїзм українських військових».

Людмила СТРАЖНИК.

Фото зі сторінки Олени Вінтоняк у Фейсбуці.

Сильних духовно ворог не зламає

«Ми вдячні нашим новітнім героям, воїнам, які жертвують найдорогоціннішим — своїм життям і цим виконують заповідь любові до Бога та до ближнього», — на цьому наголошує Предстоятель Православної церкви України Блаженніший Митрополит Епіфаній в Дніпровській єпархії під час його Першосвятительського візиту на Дніпропетровщину.

«Кожен робить свою справу, вносить свою лепту в нашу спільну Перемогу, і я дякую за це кожному із вас. Ми сильні духовно, ворог нас не зможе зламати. Тож я вірю, що Перемога буде неодмінно і застане нас неочікувано», — зазначив він.

На зустрічі були присутні народні депутати Денис Маслов, Юрій Кісель, Микита Потураєв (на знімку), а також керуючий Дніпропетровською єпархією архієпископ Дніпровський і Січеславський Симеон, захисники Батьківщини, представники української інтелігенції, силових структур, меценати, благодійники. Багатьох відзначили високими церковними нагородами.

«Безмежно вдячний за велику честь бути серед нагороджених та отримати від Блаженнішого Митрополита Епіфанія орден святого вмч. Юрія Переможця. Для мене особисто це не лише висока відзнака, це велика відповідальність, яка додає сил ще наполегливіше працювати заради наближення нашої Перемоги!» — сказав Юрій Кісель.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

Фото зі сторінки Ю. Кіселя у Фейсбуці.

Дрони передали на передову

Прикордонники, які боронять країну на Південному напрямку, отримали БПЛА Damosles від народного депутата Олексія Гончаренка та волонтера Юрія Басюка.

«Нині прикордонники виконують бойові завдання і в Бахмуті, і на Дніпрі, вони справжні воїни. Ми маємо їм допомагати. Велика подяка

всім, хто донатив «Гончаренко центрам», та моїм підписникам, — написав народний депутат на своїй сторінці у Фейсбуці. — Ці літачки вже готові до роботи і допомогатимуть нищити ворога. Продовжуємо підтримувати ЗСУ».

Олена ІВАШКО.

Одеська область.

Фото з відкритих джерел.

Олексій Гончаренко та офіцер 17-ї танкової бригади.

2 листопада, у День померлих, біля Посольства України в Литві відбудеться пам'ятний захід. Як повідомило посольство у Фейсбуці, з 18-ї до 21-ї години «на знак вшанування пам'яті всіх громадян України, а також громадян інших держав, які підтримували нашу державу та боролись за нашу незалежність, однак їхнє життя несправедливо забрала кривава війна, розпочата російськими окупантами на вільній українській землі», біля воріт нашого диппредставництва запалять свічки пам'яті. Одним із ініціаторів акції є ГО Асоціація Lygiai

Володимир Зеленський зустрівся з американськими конгресменами

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Ми високо цінуємо те, що Республіканська й Демократична партії, адміністрація Президента Джоозефа Байдена, а також обидві палати американського Конгресу об'єднані в підтримці України. Це справді потужний сигнал світу про те, що ми переможемо в боротьбі за наші спільні цінності — свободу й демократію», — наголосив Володимир Зеленський, повідомляє **Офіс Президента**.

Під час зустрічі було обговорено питання продовження

дієвої та всебічної підтримки України з боку Сполучених Штатів. У цьому контексті акцентовано на важливості внесення Президентом США Джоозефом Байденом бюджетного запиту до Конгресу щодо фінансування видатків на допомогу Україні, який містить забезпечення бюджетної та військової допомоги.

«З перших днів широкомасштабного вторгнення підтримка США залишається незмінною, це допомогло об'єднати світ навколо України. Продовження такої допомоги є запо-

рукою успіху нашої країни в боротьбі з російською агресією», — зазначив Президент.

Володимир Зеленський також докладно поінформував американську делегацію про ситуацію на передовій та першочергові потреби сил оборони України. В цьому контексті було предметно обговорено ключові напрями подальшої американської допомоги нашої державі у сфері безпеки й оборони.

Фото з сайту <https://www.president.gov.ua>

Незбаром може розпочатися підготовка наших пілотів у Румунії

Уже через два тижні літаки F-16, якими Нідерланди пообіцяли посилити українську протиповітряну оборону, прибудуть до навчального центру в Румунії. Про це в понеділок, 30 жовтня, під час відеодзвінка повідомив Президенту України Володимир Зеленському Прем'єр-міністр Нідерландів Марк Рютте.

«Це означає, що найближчим часом можуть розпочатися курси підготовки українських пілотів, які будуть на них літати», — написав він у мережі X. «Ми також обговорили хід створення альтернативного коридору для експорту зерна через Чорне море. Нідерланди нададуть Україні патрульні катери для забезпечення безпеки цього маршруту. Нещодавно ми провели переговори на цю тему в портовому місті Одеса. Звірства, що вчинила росія, не повинні бути забуті. Щоб забезпечити це, Нідерланди продовжують брати участь у розслідуванні злочинів росії. Наразі в Україні під егідою Міжнародного кримінального суду перебуває четверта голландська криміналістична місія, яка збирає докази військових злочинів», — зазначив Марк Рютте.

Президент України подякував за непохитну підтримку України з боку Нідерландів і своєчасне виконання досягнутих раніше домовленостей, зокрема щодо надання додаткових ракет до систем ППО Patriot, підготовки до передачі України літаків F-16, патрульних катерів, а також довготривалої фінансової підтримки.

Як повідомив Офіс Президента, співрозмовники докладно обговорили ситуацію на фронті. Володимир Зеленський розповів про оборонні дії в Авдіївці, наступальні операції на Бахмутському напрямку та на півдні нашої країни. Окремо він торкнувся питання підготовки енергетичної системи України до зимового періоду, оборонних потреб для захисту людей, критичної та портової інфраструктури.

«Дуже важливо зберегти нашу інфраструктуру, «зерновий коридор». І ми вдячні за вашу підтримку — ваших людей, вашої команди, і, звичайно, за військову підтримку. Це дуже важливо. Також дякую за рішення щодо літаків. Вони допоможуть нам контролювати небо», — сказав Президент України.

Сторони відзначили успішне проведення третьої зустрічі радників на Мальті щодо реалізації ключових принципів Української форуму миру. Володимир Зеленський подякував за участь у цьому заході представника Нідерландів і за початок двосторонніх переговорів про безпекові гарантії відповідно до Спільної декларації про підтримку України. Він зауважив, що Нідерланди стали першою країною, що не входить до G7, яка розпочала такі переговори.

Глава держави також закликав ЄС пришвидшити роботу над 12-м пакетом санкцій проти РФ та розробити дієвий механізм спрямування прибутків від заморожених російських активів на відбудову нашої країни.

У Норвегії грають на кобзі та вчать писанкарства

У норвезькому місті Фредрикстад відкрилася виставка «Українська нематеріальна культурна спадщина: ремесла, практики та традиції». Подію присвячено 20-річчю ухвалення Конвенції ЮНЕСКО про охорону нематеріальної культурної спадщини.

Як повідомляє Міністерство культури на інформполітики, на виставці представлено артефакти, фотографії, відео та різноманітні вироби, що розкривають вплив війни на українську культуру. Гості можуть зануритися в українську нематеріальну культурну спадщину через петриківський декоративний розпис, звуки кобзи та колісної ліри. Також доступні воркшопи та майстер-класи з писанкарства, петриківського розпису та гри на кобзі, які проводять фахівці з Петриківки, Київського та Львівського кобзарських цехів, а також члени Національної спілки майстрів народного мистецтва України. В програмі передбачено виступи кобзарів. Виставка триватиме до 5 листопада.

Чернігів: місія ЮНЕСКО оцінює наслідки російської агресії

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Місія, до складу якої входять представники міжнародних організацій ЮНЕСКО та ІКПРОМ, після збору відповідної інформації має підготувати план реабілітації об'єктів. Як пояснили в департаменті культури і туризму Чернігівської ОВА, місія працюватиме в Чернігові в рамках реалізації проекту «Підтримка України в галузі культури та освіти через ЮНЕСКО: реагування на надзвичайні ситуації для всесвітньої спадщини та культурних цінностей: оцінка збитків та захист».

Особливо ЮНЕСКО турбує історичний центр міста, адже він внесений до Попереднього списку всесвітньої спадщини України під назвою «Історичний центр Чернігова, IX—XIII ст.».

Василь ЧЕПУРНИЙ.

На знімку: члени місії ЮНЕСКО з вітчизняними фахівцями в Чернігівській ОВА.

Фото надано департаментом інформаційної політики Чернігівської ОВА.

Погроми і кувалда змінили серп і молот

ЗА ПОРЕБРИКОМ

Антисемітські погроми в Махачкалі ще раз нагадали, що в росії все можна. З тисячею «вагнерівців» пройти від росла до москви, дорогою збивши кілька літаків. Нагороджувати сина падишаха чечні за побиття беззахисної людини в слідчому ізоляторі. Захоплювати аеропорт в Махачкалі в пошуках «єврейських біженців». Бігати льотним полем з камінням за сімома євреями, які транзитом прилетіли в Дагестан. російська політика останніх років — це культ насилля і кувалди. І десь повинно було вибухнути.

«Вони мобілізували всі сили, щоб спробувати не втратити захоплене в Україні, але свою територію при цьому забруднили таким рівнем ненависті та деградації, що вже вдруге за рік у росії втрачається контроль за подіями. То закордонники йдуть на москву, і ніхто їх не закупить, то випаровується вертикаль влади в Дагестані, відбувається справжній погром. Це все сигнали того, що росія поки може витримувати бойові дії та подекуди збільшувати тиск на фронті, але не здатна вит-

римати це протистояння стратегічно», — відреагував на закиди кремля Президент України Володимир Зеленський.

Відреагували на заяви росії про нібито причетність України до антиєврейських погромів у Махачкалі й у Держдепартаменті США. «Я бачив їхні заяви зі звинуваченнями України. Це абсурд», — заявив речник Держдепартаменту Метью Міллер.

У понеділок ввечері на екрані з'явився російський диктатор путін, чи його двійник, і читаючи текст з папірця, в усьому звинуватив захід та «ненависний київський режим».

«Для розколу росії використовують ситуацію на Близькому Сході, застосовують різні засоби, витончені технології інформаційної агресії. Ті, хто стоїть за конфліктом, будуть використовувати його наслідки, щоб зіштовхнути людей по всьому світу — мета геополітичних ляхководів, — ось так, великою змовою, пояснював втрату контролю над країною володимир путін. — За трагедією палестинців, за біженцями в Україні та іншими конфліктами стоять правлячі еліти США — це очевидно для всіх. Не добиваючись результату на полі бою, вони намагаються розколоти нас зсередини».

російський диктатор безсилля багатотисячної армії жандармерії та фсб пояснив тим, що «події у Махачкалі інспіровані через соціальні мережі, не в останню чергу з території України за допомогою західних спецслужб; в Україні під керівництвом західних покровителів намагаються інспірувати погроми у росії».

Що ж це за країна, коли за лічені години з-за кордону можна зібрати тисячний натовп і змусити його штурмувати аеропорт?

Варто нагадати, що цим подіям передували знищення пам'ятних знаків про репресії радянського режиму, повернення культу сталіна, заклики жажнути ядерною бомбою по сусідніх країнах, відкриті заклики путіна знищити Україну. І озлоблене населення починає діяти так, як це робить путінський режим.

Колишній спічрайтер путіна політолог Аббас Галлямов, на заяву російського диктатора відреагував так: «Може, реально двійники нісенітниць верзуть».

російський громадський діяч Максим Кац вважає: «Доктрина російської держави останні два роки — це культ свавілля, правила існують для лохів і слабаків, і тим ти крутіший, чим демонстративніше твориш будь-яку гидоту, яка спаде на думку».

Засуджені злочинці, які вбивали своїх матерів, друзів, сусідів, дітей, офіційно вважаються такими, що спокутували вину, якщо погодилися брати участь в агресивній війні та вбивати людей на чужій землі. Більше того, кримінальним злочинцем ще встановлюють пам'ятники і відкривають пам'ятні дошки в школах. І це обличчя нішньої росії, агресивної, жорсткої, готової знищити всіх, кому живеться краще.

«Але, повторююся, насильство (в росії) — це епідемія та норма. Як нормою стала зневага до сусіднього народу, який сам кремль за народ не вважає. Як на нову нормальність перетворилася мова ненависті, зразки якої щодня по кілька годин демонструють кремлівські ток-шоу. Погром і кувалда — ось новий символічний ряд, який цілком успішно змінив серп і молот», — коментує погроми на Кавказі політолог Андрій Колесников.

До чого це може призвести, прогнозує політолог з ярликом «іноагента» від путінського режиму Володимир Пастухов: «Антиєврейський погром у Махачкалі — це лише пристрілка, підготовка до антиросійського погрому на Кавказі. Генеральна репетиція. У кремлі не можуть цього не розуміти. Розуміють, і тому розмова буде жорсткою. Та зробити, схоже, вже нічого не можуть. Як казав Горбачов, «процес пішов...»

Богдан КУШНІР.

Аби про маленьких лицарів нації дізналися на всіх континентах

До Дня Незалежності України Освітній центр Верховної Ради України презентував спеціальну збірку історій від юних українців у межах Всеукраїнської акції єдності «Разом до Перемоги».

Аби про маленьких лицарів нації дізналося якомога більше людей, «Голос України» разом з Освітнім центром Верховної Ради України започаткував на сторінках газети рубрику «Незламні діти».

У дописах збережено стиль і правопис оригіналу. А також представлено малюнки, створені в межах всеукраїнського флешмобу «Діти України за мир».

НЕЗЛАМНІ ДІТИ

Добрий день! Мене звали Довгань Катруся. Я — маленька волонтерка. Звісно, про себе і свої досягнення писати якось незручно. Залюбки і з легкістю написала б про когось із друзів-однокурсників, але за умовами акції потрібно про себе.

Отже, як я стала маленькою волонтеркою і що роблю для наближення Великої Перемоги? Надохнули мене моя бабуся Іра та дідусь Сергій. Бабуся часто повторює: «Треба постійно допомагати своїм захисникам, щоб здолати ворогів і не годувати чужинців». Бабуся і дідусь дуже скромні і мало кому розповідають про те, скільки вони допомогли і допомагають нашим воїнам. Дідусь Сергій віддав своє авто

для того, щоб з нього зробили бандеромобіль. А бабуся постійно надає фінансову допомогу на ремонт автовок для ЗСУ.

Я теж хотіла стати у нагоді. Так як дуже люблю малювати, то постійно малюю малюнки і передаю нашим військовим. Хочу, щоб малюнки мої їх розвеселили, допомогли вистояти і повернутися до рідного дому.

Разом зі своїми друзями я брала участь в акціях «Солодкий лимон» і «Смілива гривня». Довелося розбити свою скарбничку для Великої справи наближення Перемоги. Ми з бабусяю носили продукти і речі у школу, привозили контейнери для фасування «Козацької» пасти. А як зраділи дівчата-волонтери, коли ми

привезли для виготовлення окопних свічок три мішки бляшанок і великі пакування картону!

А ще я беру участь у творчих конкурсах і перемагаю. Декламую патріотичні вірші, співаю, граю ролі у театралізованих дійствах. Хочу, щоб усі знали: Україна не здається! Живе, бореться і вірить у Перемогу! Також я дуже люблю купувати щось смачне для наших захисників: печиво, шоколад, каву, чай, згущене молоко, консерви. Нещодавно купила сухий душ для військових, адже бувають різні складні умови.

А знаєте, що я люблю найбільше? Складати передачу. Так хочеться зробити приємне нашим захисникам. Сьогодні знову запакували посылку, яка поїде на передову. Отож, наближаймо Перемогу разом! Кожен з нас може допомогти Україні! Так робимо це, тоді День Великої Перемоги настане швидше!

Довгань Катерина — 9 років.

КЗ «Хашуватський ліцей»
Гайворонської міської ради
Кіровоградської області.

Усім привіт! Я — Тимур із Кривого Рогу, мені 11 років. На свій нещодавній день народження я забажав мрію про нашу Велику Перемогу та Мир. Я всього лиш дитина, але щодня намагаюся допомагати або ж долучатися до досягнення нашої Великої Перемоги! З початку повномасштабного вторгнення ми, я зі своїм молодшим братиком Глібом, багато речей, одягу, наших іграшок віддали до волонтерського штабу для переселенців та постраждалих від війни. Я познайомився та подружився з багатьма дітками-переселенцями. Ми разом граємося в різні спортивні й настільні ігри. Так я намагався їх відволікати від болючих спогадів та поганих думок.

Коли я з родиною перебував за кордоном, донатив свої кошти для наших Збройних Сил України й долучався до

різних благодійних акцій. Я писав листи, створював малюнки, виготовляв обереги для наших воїнів. Коли моя родина повернулася в Україну, я почав ще наполегливіше вчитися та активно розвиватися в різних сферах, адже можливість, що надають захисники, потрібно використовувати по максимуму. Зі вдячністю ЗСУ та задля підтримки бойового духу нашої армії і оточуючих я вирішив використати всі свої можливості та вміння. Тому беру участь в різних конкурсах, змаганнях та онлайн-виступах. Кожну свою маленьку перемогу я присвячую Україні та нашим ЗСУ.

А ще я є учасником великого творчого колективу, театру естрадної пісні «Містер Норд». Мені дуже подобається виступати на сцені. В нашому Інгулецькому ПК ми записуємо кліпи, багато народних пісень, через які висловлюємо підтримку та почуття.

Кожна пісня, що лунає, — це маленька історія, яку ми переживаємо, але і заряджаємося для витримки жакіть війни. Через пісню ми і плачемо, і радіємо, але найбільше показуємо, що ми незламні, непереможні та сильні в будь-якому віці. Я широкі вірю, що все, що робить наш народ разом і кожен українець окремо, наближає Україну до довгоочікуваної Перемоги!

Сироїжко Тимур — 11 років.

Криворізька гімназія № 114,
Дніпропетровська область,
м. Кривий Ріг.

ВІСТІ З ГРОМАД

Дві Алеї Героїв

Дядьковицька. Після села Малий Шпаків Алею Героїв-Захисників відкрили і в селі Верхівськ. На ній встановили 13 пам'ятних портретів загиблих Героїв, які віддали життя за Україну в російсько-українській війні, повідомила голова Дядьковицької громади Людмила Вітківець.

Лікарня з інструментарієм

Рокитнівська. КНП «Рокитнівська багатопрофільна лікарня інтенсивного лікування» від німецької фірми «4-UKRAINA BER-LIN» отримала допомогу — по кілька наборів хірургічних та гінекологічних медичних інструментів, які дадуть змогу якісно проводити операції та первинну обробку ран, розповів начмед лікарні Ігор Богданець.

Ще гектар лісу

Деражненська. Разом з працівниками Деражненського лісництва філії «Костопільське лісове господарство» ДП «Ліси України» садили дерева й співробітники Деражненського ліцею, Деражненської сільської ради. За день гуртом впоралися з гектаром лісу та майже сімома тисячами саджанців ялини і сосни, розповіла секретар Деражненської сільської ради Наталія Бойко.

Служать з донькою

Сарненська. «Поліська вовчиця» або просто «Ксюша» — так бойові побратими називають колишню очільницю Сарненського ЦНАПу, яка нині несе службу у 104-й бригаді ТрО. На початку повномасштабного вторгнення вона змінила діловий костюм на військовий однострій, бо їй була небайдужа доля країни. Пішла у ЗСУ разом з 19-річною донькою.

Нова навчальна платформа

Радивилівська. У Радивилівському ліцеї № 1 з'явилася нова сучасна навчальна платформа: інтерактивний Центр дистанційної освіти. Тут є все необхідне для ефективного організації онлайн-навчання — мультимедійний комплекс для уроків та віртуальних науково-дослідницьких сесій, учнівської медійної комунікації у форматі розвитку освітніх міжнародних проєктів. Концептуально цей простір спроектовано ще й як музейний клас: тут встановлено модульну інформаційну експозицію у форматі 3D, на якій — повна новітня історія закладу, починаючи із 2000 року.

Добірку підготувала
наш власкор
у Рівненській області
Олександра ЮРКОВА.

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачений атестат про закінчення середньої загальноосвітньої школи № 229 на ім'я Бабиць Євгеній Сергійович, вважати недійсним.

Втрачений атестат про середню освіту, виданий у 1983 році середньою школою №69 м. Києва Доскач Олені Анатоліївні (номер та серія не збереглися), вважати недійсним.

Втрачене посвідчення учасника бойових дій серія УБД № 156719 видане Національною поліцією України від 15.03.2021 на ім'я Савлук Ірини Вадимівни, вважати недійсним.

Втрачене посвідчення учасника бойових дій серії УБД № 213321 дата видачі 27 серпня 2020 року видане на ім'я Довганя Миколи Анатолійовича вважати недійсним.

Втрачений Диплом бакалавра В18№044054 виданий Полтавським національним технічним університетом імені Юрія Кондратюка від 30 червня 2018 року на ім'я Шабанова Анастасія Ігорівна, вважати не дійсним.

Втрачений студентський квиток КВ 13974914, виданий Київським національним лінгвістичним університетом 19.09.2022 на ім'я Дударєвої Анастасії Костянтинівни вважати недійсним.

У провадженні Рівненського міського суду Рівненської області (33028, м. Рівне, вул. Шкільна, 1) перебуває кримінальне провадження №2202213000000469 від 12.09.2022 року про обвинувачення Ашуйко Наталії Валентинівни у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 111-2 КК України.

Приватний нотаріус Остренко А.В. пр. Металургів буд.5, кв.3, м. Запоріжжя, запрошує спадкоємців померлої 15 жовтня 2023 року Петренко Лідії Йосипівни, 05.07.1937 р.н. для оформлення спадщини в строк до 15 квітня 2024 року.

Суддя Рівненського міського суду Рівненської області Денисюк Петро Дмитрович викликає обвинувачену Ашуйко Наталію Валентинівну, 27.03.1964 р.н., уродженка м. Лисичанськ, Луганської області, останнє відоме місце проживання: Луганська область, м. Лисичанськ, вул. Генерала Потапенка, буд.150, у судові засідання, на визначені судом дати: 14 листопада 2023 року о 10 год. 30 хв., 22 листопада 2023 року о 10 год. 30 хв., 28 листопада 2023 року о 10 год. 30 хв та 07 грудня 2023 року о 11 год. 00 хв., які відбудуться в приміщенні Рівненського міського суду (м. Рівне, вул. Шкільна, 1).

Приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Садихова Людмила Сергіївна повідомляє про відкриття спадщини після смерті КИРИЧЕНКА ВІКТОРА ІВАНОВИЧА, 09.08.1937 року народження, на день смерті проживав і був зареєстрований за адресою: місто Донецьк, Донецька область, вулиця Розі Люксембург, буд. 82, кв. 15, який помер 22 серпня 2023 року, та викликає сина спадкодавця, Кириченка Олександра Вікторовича, 1957 року народження.

У провадженні Рівненського міського суду Рівненської області (33028, м. Рівне, вул. Шкільна, 1) перебуває кримінальне провадження № 1202230000004368 (номер провадження 1-кп/569/1795/23, справа № 569/16618/23) про обвинувачення Рубльової Ружени Анатоліївни у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 6 ст. 111-1 КК України.

Спадкоємцям КИРИЧЕНКА ВІКТОРА ІВАНОВИЧА необхідно з'явитись до нотаріальної контори за адресою: 01015, м. Київ, вул. Князів Острозьких (колишня назва вул. Московська), 46/2, секція "Г", оф.1, тел. (044) 254-53-30 до 22 лютого 2024 року.

Суддя Рівненського міського суду Рівненської області Рогозін Святослав Вікторович викликає обвинувачену Рубльову Ружену Анатоліївну, громадянку України, 03 квітня 1967 року народження, уродженку смт. Асканія-Нова, Чаплинського району, Херсонської області, яка зареєстрована за адресою: м. Херсон, просп. Ушакова, 66, кв. 51, у судові засідання, які відбудуться 27 листопада 2023 року о 09 год. 00 хв., 28 листопада 2023 року о 09 год. 00 хв., 29 листопада 2023 року о 09 год. 00 хв., в приміщенні Рівненського міського суду Рівненської області (м. Рівне, вул. Шкільна, 1) у залі судового засідання № 1.

У провадженні Рівненського міського суду Рівненської області (33028, м. Рівне, вул. Шкільна, 1) перебуває кримінальне провадження № 2202318000000035 (номер провадження 1-кп/569/1908/23, справа № 569/18920/23) про обвинувачення Борщевського Сергія Васильовича у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 111-1 КК України.

Суддя Рівненського міського суду Рівненської області Рогозін Святослав Вікторович викликає обвинуваченого Борщевського Сергія Васильовича, 19.02.1961 року народження, уродженця м. Донецьк, який зареєстрований та фактично проживає за адресою: м. Донецьк, вул. Куйбишева, буд. 202, кв 73, громадянина України, у судові засідання, які відбудуться 11 грудня 2023 року о 09 год. 30 хв., 12 грудня 2023 року о 09 год. 30 хв., 13 грудня о 09 год. 30 хв., 27 грудня о 09 год. 30 хв. в приміщенні Рівненського міського суду Рівненської області (м. Рівне, вул. Шкільна, 1) у залі судового засідання № 1.

Сьогодні в Україні пройдуть дощі, у південних та центральних областях подекуди з грозами. Без опадів лише на сході. Температура вдень 13—18 градусів тепла. Вночі — 10—12 вище нуля. Вітер південний, 7—12 м/с

СПОРТ

Восьмий «Золотий м'яч» Ліонеля Мессі

Футбол. Париж (Франція). Популярне видання France Football назвало найкращих персонажів року. Церемонія нагородження лауреатів відбулася в театрі «Шатле».

Володарями нагород стали: Ліонель Мессі (Аргентина, «ПСЖ» / «Інтер Маямі») — переможець нагороди «Золотий м'яч» (Ballon d'Or), найкращий футболіст року;

Айтана Бонматі (Іспанія, «Барселона») — жіночий «Золотий м'яч», найкраща футболістка року;

Еміліано Мартінес (Аргентина, «Астон Вілла») — «Яшин Трофі», найкращий воротар;

Джуд Беллінгем (Англія, «Реал») — «Копя Трофі», найкращий молодий гравець;

Ерлінг Голанд (Норвегія, «Манчестер Сіті») — трофей імені Герда Мюллера, найкращий форвард;

Вінісіус Жуніор (Бразилія, «Реал») — «Сократес Трофі», за громадську діяльність футболістів;

«Манчестер Сіті» (Англія) у чоловіків і «Барселона» (Іспанія) у жінок — найкращі клуби.

Зазначимо, що Ліонель Мессі став восьмиразовим володарем «Золотого м'яча».

«Шахтар» — у півфіналі

Кубок України з футболу. Матч 1/4 фіналу. 30 жовтня.

«Вікторія» (Суми) — «Шахтар» (Донецьк). 0:3. Голи: Назарина, 17, Зубков, 20, Ракицький, 90+1.

«Вікторія»: Шеліхов, Бичков (30-зуля, 69), Нелін, Сасовський, Ульянов (Сахно, 46), Долинський, Савченко (Покотилук, 46), Байдал, Здирко (Лебеденко, 56), Мищенко (Чеглов, 75), Галенко. **Тренер** — Анатолій Безсмертний.

«Шахтар»: Різник, Гочолоєшвілі (Конопля, 67), Бондар, Ракицький, Азаров, Назарина, Зубков (Егіналду, 68), Бондаренко, Судаков, Невертон (Криськів, 81), Келсі (Сікан, 62). **Тренер** — Маріно Пушич.

Рефері — Олексій Деревинський (Хмельницький).

Київська область. «Лівий берег». «Гірники» серйозно поставилися до опонента — представника Першої ліги. Спершу витратили трохи часу, аби провести розвідку в протистоянні з незнайомим суперником. А вже потім протягом маленького відрізка часу завдали подвійного результативного удару. В обох випадках Назарина і Зубков влучно пробіли з району півкола перед карним майданчиком сумчан.

І після перерви «Шахтар» володів ініціативою, але, як кажуть, жили не рвав. Либонь, зберігав сили перед класичним. А вже у п'ятницю в Києві відбудеться матч 13-го туру чемпіонату УПЛ «Динамо» — «Шахтар».

Умовні господарі ближче до завершення зустрічі дещо активізувалися. Однак донецьчани досить легко впоралися із тими намаганнями. А на першій доданій до основного часу хвилині забили третій м'яч. Судаков подав кутовий з правого флангу, а на ближній стійці м'яч у ворота сумчан головою підризав Ракицький.

Цей матч — перша перемога «Гірників» під орудою Маріно Пушича.

Сьогодні відбудеться ще один чвертьфінальний кубковий поєдинок. В Одесі «Чорноморець» приймає «Зорю» (початок о 15:00). Завтра — два матчі: «Полісся» — «Олександрія» (15:00) і «Оболонь» — «Ворскла» (17:00).

Підготував Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.

На Лимано-Куп'янському напрямку окупанти зосередили чверть своїх сил

ФРОНТ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

На фронті, за даними Генштабу ЗСУ на 31.10, російські війська не полишали спроб відновити втрачені позиції у районі Кліщівки та оточити Авдіївку на Донеччині. Наші захисники відбили ворожі атаки та ліквідували 870 окупантів.

Військовий аналітик Defense Express Сергій Згурець у телеєфірі заявив: зменшення інтенсивності бойових дій навколо Авдіївки свідчить про процес підтягування російських сил. Він зауважив, що у понеділок кількість бойових зіткнень становила 36, перед тим було 60. Але це свідчить про певну коротку паузу для того, щоб знову активізувалися бойові дії після перегрупування військ.

На думку експерта, противник продовжуватиме штурмові дії, намагаючись пробитися крізь оборону навколо Авдіївки. Наскільки йому це вдасться, залежить від ефективної побудови нашої оборони, де головний наголос — достатня кількість артилерії.

«Динаміка в Херсонській області — утримання ділянок, де діють підрозділи морської піхоти. У будь-якому разі це примусило російське військово керівництво змінити командування на цьому напрямку і перетягнути ре-

зерви на цю ділянку, коли ми говоримо про лівий берег Дніпра», — додав він.

Сили оборони мають успіхи під Бахмутом та Роботиним, тримають оборону під Авдіївкою, де армія РФ проводить малоефективні «м'ясні» штурми, йдеться в огляді Інституту вивчення війни (ISW). Зазначається, що українські війська здійснили підтверджені просування поблизу Бахмута та на заході Запорізької області 30 жовтня.

За словами речника таврійського угруповання Олександра Штупуна, окупанти готуються до проведення «м'ясних» атак (лобових атак піхоти) під Авдіївкою і тренують для цього підрозділи «штурм-Z» без спорядження і техніки.

Як повідомляє командувач Сухопутних військ ЗСУ генерал-полковник Олександр Сирський, обстановка на сході залишається складною і росіяни намагаються зупинити рух Сил оборони України. Особливу активність росіяни виявляють у районі Куп'янська, де намагаються просунути вперед одразу на кількох напрямках. На Лимано-Куп'янському напрямку, кажуть фахівці, зосереджено 100 тисяч особового складу «другої армії світу» (це чверть з усіх військ, що РФ завела на територію України). Як

заснав Сирський, у районі Бахмута окупанти істотно посилили своє угруповання та перейшли від оборони до активних дій.

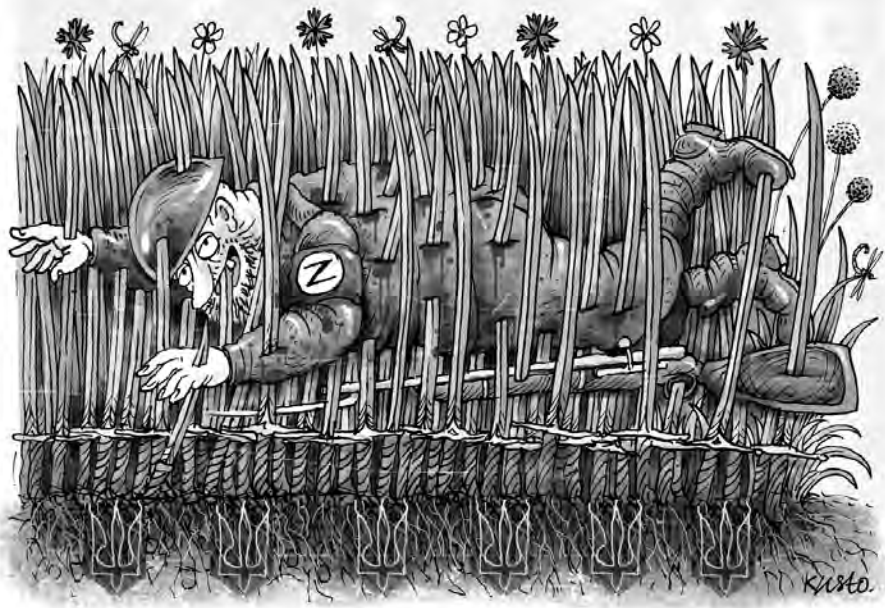
Оглядачі Defense Express, спираючись на офі-

ційні заяви, узагальнюють: «Сьогодні ситуація на тих напрямках, де ворог активізував свої наступальні дії, а це передусім Авдіївський та Лимано-Куп'янський, залишається загрозливою,

але контрольованою. Водночас, з урахуванням повільного просування противника на деяких ділянках окупанти поки що мають достатні ресурси і, попри справді шалені втрати у бронетехніці і подекуди перехід до звичних для окупантів «м'ясних» штурмів, не збираються відмовлятися від своїх наступальних планів».

Ольга ВІТЕР.

МАЛЮНОК ДНЯ

«Орка тіло ляже в ґрунт — допоможе ЗСУ...»

У період з 24 лютого 2022-го по 31 жовтня 2023 року Збройні Сили України ліквідували майже 300 810 російських окупантів.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

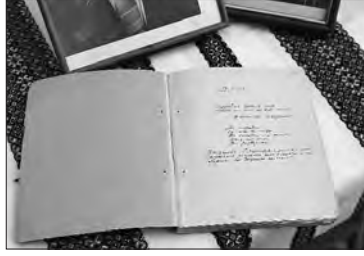
До 90-х роковин Голодомору-геноциду

Вбивали без ліку, у приречених видурювали сімейні коштовності

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Свої спогади про штучно організований сталінською клікою масовий голод на найродючіших у світі землях учитель записав у звичайному шкільному зошиті. Зшиток на 96 сторінок, кожна з яких — це звинувачення у смертю українців, у яких забрали всю їжу, прирікли на страшні страждання і смерть, передав учителю іноземних мов і поету Івану Коваленку. За припущенням сина Лавра Нечипоренка Олександра, довіреним товариш його батька мав відреагувати та надрукувати твір-звинувачення на машинці, аби його можна було розповсюдити.

Іван Коваленко писав вірші, які одразу розходилися самвидавом. Вони були надруковані у газеті «Нове життя» (Чехословаччина), у Канаді. Дисидент потрапив під нагляд КДБ через те, що у 1968 році публічно засудив вторгнення радянських військ у Прагу. Уже наступного року щодо Коваленка розпочалася оперативна розробка № 30 під кодовою назвою «Поліглот». У 1972 році поета заарештували і кинули за ґрати. Його архів — рукописні та машинописні тексти — долучили до справи. Серед вилучених матеріалів був і зошит Лавра Нечипоренка. Іван Коваленко за рішенням суду провів 5

років у пермському таборі № 35 і повернувся до Боярки лише у 1977-му. Тоді ж пішов у засвіти й автор роману «33-й рік», який, як згадують рідні, дуже шкoduвав, що його твір втрачено. Репресований зошит, що припадав пилюкою на полиці архіву КДБ, повернувся до читача у 1996-му — тоді за рішенням прокуратури Івану Коваленку повернули усі матеріали, долучені до справи, зокрема і записи Лавра Нечипоренка. Зошит спогадів зберігався в родинному архіві Коваленків, а у 2020 році унікальний експонат передали до музею.

Автобіографічний роман «33-й рік» — один із красномовних експонатів, що свідчать про геноцид українців сталінським режимом. Переконавшись у цьому тепер може кожен охочий, хто прослухає аудіоверсію твору, який озвучила Тетяна Асеева.

Автор пише, що на серці людським важкий камінь від споглядання черг сотень голодних, що в Києві, де з'явилися пухлі люди, стоять дні і ночі за буханкою комерчеського хліба. «Був такий напружений 33-го. Три карбованці буханка. Щасливці діставали цю хлібину-цеглинку і тут таки десь збоку з'їдали її до крихти. Поспіхом з'їсть хлібину, а потім тіло обважніє, голову схилить долу і людина вже не підвоститься. Так люди доходили від комерчеського. Спостерігав я таких на Червоноармійській, на сталінці (Деміївка), Солом'янці та в інших кінцях Києва, — зазначає оповідач. — У кожного душа болить. А чи дійде моя черга? Чи вистачить хліба? Чи доведеться чвалати з порожніми руками до голодних дітей».

Читаємо далі. «По за всіма чергами за голоду конають мільйони людей. Крім торгівлі комерчеським хлібом, була ще й торгівля через «Торгсіни» — торгівля з іноземцями. Тут торгівля велася лише за іноземну валюту та за різні коштовності, золоті та срібні. Були ті «Торгсіни» забиті всіляким коштовним крамом, а найбільше продуктами харчування: біла мука, крупи, пшона, рис, цукор, сало, м'ясо, різні ковбаси, шинка, масло, різні консерви... Чимало

різного люду товпилося біля вітрин отих «Торгсінів», заглядали, а декотрі і в середину заходили. Переважна більшість «іноземців», які заходили, були обшарпані і виснажені люди з села. Вони несли сюди крихти благородного металу, якийсь дріб'язок, що так чи інакше зберігався в сім'ї. Несли золоті і срібні хрестики, що колись подарував хрещений батько чи старенька бабуся принесла з Києва від мощей святої Варвари, коли ходила на прощу, обручки, з якими брався колись шлюб і які символізували вірність і любов подружжя молодого, серезки, даровані милим чи куплені за зароблені тяжкою працею гроші. Іноді приносили якийсь червінець чи срібний карбованець, що потайки десь у вузолку зберігали дід чи бабуся, щоб потім подарувати на перший зубок внукові, або берегли на посмертне. Можна було бачити срібну ризу чи сцяво якогось образка, а то й оправу з лампадки»...

Так за кілограм борошна чи пшона радянська влада вилучала коштовності у населення.

Наразі музей готує текст роману до публікації.

Світлана ЧОРНА.

Фото з сайту музею.

Відповідальні за підготовку номера: Віталій СУДДЯ, Алла ДОДАТКО.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
► Рукописів не повертаємо.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідectво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка).
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2023 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 45 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 40 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 80 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 91149
Видавець —
Державне підприємство
«Редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-73;
відділ реклами — 503-61-92;

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama1@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

